

A theatrical stage scene featuring a large, vibrant red flag held aloft by a group of actors in period costumes. The stage is lit with dramatic blue light, creating a somber and intense atmosphere. In the background, two more actors stand on a raised platform. The overall composition is dynamic, with the flag as the central focus.

DNS

DEN
NATIONALE
SCENE

Årsrapport 2008

[KLIKK FOR Å BEGYNNE](#)

Bruk knappene til å navigere i dokumentet, eller klikk på innholdsfortegnelsen. Trykk ESC på tastaturet for å avslutte.

Avbildet: Ingvill Skjold Thorkildsen og Eirik del Barco Soleglad i *Simons historie*. (Foto: Tor Erik H. Mathiesen)
Forsidefoto: Ensemblet fra *Les Misérables*. (Foto: Fredrik Arff)

Teateråret 2008

Styrets beretning

Resultatregnskap

Balanse

Noter

Kontantstrømanalyse

Revisjonsberetning

Besøksstatistikk 2008

Personale, styre og arbeidsmiljøutvalg

Teateråret 2008

"Vi ønsker å gjøre terskelen lavere for folk som ikke er vant til å bruke dette fantastiske huset. Vi vil arbeide aktivt med å nå frem til nye publikumsgrupper, som kanskje ikke vet at teater er noe for dem". Dette var en av mine første programerklæringer da jeg tok over stillingen som teatersjef 1. januar 2008, og ved siden av å tilby kvalitetsforestillinger innenfor ulike sjangere har dette satt sitt preg på teateråret 2008.

For mange i Bergen og på Vestlandet er nok teateråret 2008 forbundet med høstens storsatsning "Les Miserablés". Det ble en formidabel suksess, både kunstnerisk og målt i antall besøk. Alle på teatret er utrolig stolte av dette lokomotivet av en produksjon, samtidig er det mange andre produksjoner og arrangementer som har gitt sitt viktige bidrag dette året.

"Simons historie" (i samarbeid med Hordaland Teater og Sogn og Fjordane Teater) var et slikt viktig bidrag, og var kanskje den viktigste begivenheten i norsk teater i 2008. For sjelden har et teaterstykke til de grader satt dagsorden i en samfunnsaktuell sak. Ved siden av de mange reportasjene om selve stykket, ble temaet "behandlingen av norske soldater som har vært i utenlandoppdrag" et brennaktuelt tema i seg selv. Blant annet brukte en mor til en soldat debatten etter førpremierer til å markere starten på en boikottaksjon for å få slutt på å sende soldater i utenlandsoppdrag. På denne måten tar ikke bare teatret pulsen på samtiden, men aktørene i samfunnsdebatten bruker også teatret til å sette dagsorden og det kunstneriske innholdet preger innholdet i debatten.

Teatret presenterte også nyere utenlandsk samtidsdramatikk som "Sjalusi" (fra 2001 - Norgespremiere), "Kunst" (1995), "Netter i Beirut" (1992 - Norgespremiere) og "Folkeutrydning - eller Leveren min er meningsløs" (1991) og "Kulde" (i samarbeid med HT og SoFi) (2002).

Arbeidet som moderne tradisjonsbærer ble også ivaretatt i 2008. Ved siden av "Les Miserablés" presenterte teatret "Farlige forbindelser" (basert på romanen fra 1700-tallet) og Arthur Millers moderne klassiker "En handelsreisendes død" med Lasse Lindtner som Willy Loman, en av glansrollene til hans far, Lothar Lindtner. Sistnevnte ble et av de skuespillerkunstneriske høydepunkter i 2008.

Teatret hadde også en bred satsning på barne- og familieteater gjennom forestillingene "Dyrene i Hakkebakkeskogen", "Sommerfugl", "Karius og Baktus", "Luft og kjærlighet" og "Okse & Esel".

I 2008 har det også vært en styrket satsning mot ungdom, ikke minst gjennom forestillingene "Kulde" og "Simons historie". Sistnevnte har også blitt nominert til Den kulturelle Skolesekken pris "Gullsekken".

Åpningsforestillingen var farsen "Panikk i kulissene", som gir et unikt innblikk i livet bak teaterkulissene – og således var det ingen tilfeldighet at jeg valgte nettopp dette stykket til å starte min tid som teatersjef ved DNS. Vi ved teatret skal gi av oss selv og åpne opp huset for publikum. I arbeidet med å gjøre teatret mer tilgjengelig har vi gjort en rekke tiltak, som for eksempel

- å presenterer dagforestillinger for barn på alle skoletrinn og for pensjonister
- debattmøter etter en rekke forestillinger
- gunstige priser for de under 30 år på utvalgte forestillinger
- prosjektet "Teater for alle - tilgjengelig teater" som omfatter utvikling av tekster av forestillinger, spesielt for hørselshemmede og språklige minoriteter.
- åpne teatret for Flimmer film som har laget en TV-serie om livet bak kulissene ved teatret, som etter planen skal gå på TV2 høsten 2009.

Det har vært et helt fantastisk år, med både kunstneriske høydepunkt og det beste besøktallet på 10 år. Kontakten med byens innbyggere er øket både gjennom mange ekstraarrangementer, som har nådd andre grupper enn det vi vanligvis når, og i tillegg gjennom salgsavdelingens og teatersjefens oppsøkende virksomhet for å ha god dialog med Bergen og omegns ulike grupper og organisasjoner, politiske partier og næringsliv. Vår oppfatning er at omdømmet er styrket på kortere tid enn forventet, og fokus er igjen rettet mot Den Nationale Scene. Vi fortsetter å hvile ned dørstokkene og strekke i begrepene og oppfattelsen av hva et slikt hus kan fylles med.

Med vennlig hilsen

Bjarte Hjelmeland
Teatersjef

Avbildet: Foran: Kjersti Elvik, Vidar Magnussen, Lasse Lindtner, Ellen Birgitte Winther og Frode Winther. Bak: Jan Martin Johnsen, Marianne Nielsen, Ragnhild Gudbrandsen og Sigmund Sæverud.
(Foto: Fredrik Arff)

DNS DEN NATIONALE SCENE

Virksomhetens art og omfang

Den Nationale Scene A/S produserer og formidler scenekunst, hovedsakelig på teaterets tre scener. DNS holder til i den ett hundre år gamle teaterbygningen midt i Bergen sentrum.

I 2008 kunne Den Nationale Scene by på 36 produksjoner, herav 6 samarbeidsproduksjoner. De trakk mer enn 142 000 besøkende, fordelt på i alt 742 forestillinger. Det store kunstneriske og økonomiske løftet var musikalen "Les Miserablès", sett av 42.340 publikummere i løpet av høsten 2008.

Fortsatt drift

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger selskapets økonomiske og finansielle stilling, resultatprognose for 2009, og selskapets lang-siktige prognoser for årene fremover.

Arbeidsmiljø og personale

Sykefraværet i selskapet var totalt 4,5% på årsbasis, det samme som i 2007. Selskapet arbeider for å holde et lavest mulig sykefravær. Selskapet har avtale med Trygdeetatens arbeidslivssenter om et inkluderende arbeidsliv. I løpet av 2008 er det avholdt 6 møter i Arbeidsmiljøutvalget. Det ble meldt om 16 tilfeller av personskader, 16 nestenulykker og 9 uønskete hendelser i 2008. Teateret gjennomfører jevnlig vernerunder.

Samarbeidet med de ansatte og de ansattes organisasjoner har vært godt og konstruktivt. Den Nationale Scene driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø.

Finansiell risiko

Selskapet er kun i liten grad eksponert for endringer i valutakurser. Selskapet er heller ikke eksponert for endringer i rentenivået da selskapet ikke har gjeld utenom kortsiktig leverandørgjeld. Den Nationale Scene er avhengig av årlige offentlige bevilgninger.

Kreditt og likviditetsrisiko

Risiko for at motparter ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses som lav, da det historisk sett har vært lite tap på fordringer. Selskapet vurderer likviditeten i selskapet som god, og det er ikke besluttet å innføre tiltak som endrer likviditetsrisikoen.

Likestilling

Selskapet har som policy at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. Av våre i alt 161,4 årsverk (faste- og åremålstilsatte) er 81,9 årsverk menn og 79,5 årsverk kvinner. Ledende stillinger er besatt av både kvinner og menn. Våre tariffavtaler og overenskomster sikrer lik lønn for likt arbeid. For øvrig benytter vi både kvinner og menn som instruktører, scenografer og koreografer. I 2008 har styret hatt tre kvinner blant de statsopnevnte representantene.

Fremtidige pensjonsforpliktelser og seniorpolitikk

Styret konstaterer at alderssammensetningen blant de ansatte vil medføre svært krevende utfordringer i årene fremover. Utviklingen i pensjonskostnader og forpliktelser representerer en betydelig usikkerhet fremover for DNS som for andre teatre. Styret forutsetter at det utvikles løsninger sentralt som gjør det mulig for de enkelte institusjonene å ivareta sine forpliktelser og kulturpolitiske oppdrag på en forsvarlig måte i årene framover.

Vedlikehold og investeringsbehov

Med en nærmere 100 år gammelt fredet murbygning i en av landets mest nedbørsrike områder, står DNS i en særstilling hva angår kontinuerlige og ressurskrevende vedlikeholdsoppgaver. Disse oppgavene legger beslag på en uforholdsmessig stor andel av både administrativ kapasitet og budsjetter, og går dermed på bekostning av vårt oppdrag og primæraktiviteter. Selskapets styre og ledelse har i flere år vært i dialog med våre eiere om dette.

For å kunne ivareta et forsvarlig vedlikehold av teaterbygget er det helt nødvendig å styrke driftsrammen. Etterslepet i forhold til faktisk behov for fornying av inventar, utstyr og tekniske anlegg gjør det også nødvendig med økning.

Det presserende behovet for utskifting av dreieskiven på Store Scene er ikke løst. Det er hensyn til driftssikkerhet, arbeidsmiljømessige forhold og videreutvikling av det kunstneriske uttrykket som gjør at den mer enn 70 år gamle dreieskiven nå må erstattes. Styret vil her påpeke at bevilgningsmodellen til teatrene begrenser handlingsrommet for å kunne foreta større vedlikeholds- og investeringstiltak av denne karakter. Styret ser alvorlig på dette og forutsetter at man i dialog med departementet finner løsninger slik at utskifting av dreieskiven kan realiseres.

Behov for eksterne verksteds- og prøvelokaler

Da teaterbygget stod ferdig i 1909 med kun Store Scene, var verkstedskapasiteten beregnet for et helt annet produksjonsvolum enn dagens. Teaterbygningen ble bygget for et samlet personale på 60 personer, mens det nå er ca. 150 som har sitt daglige virke her. Dette medfører store utfordringer med hensyn til å få til en effektiv og hensiktsmessig drift. Styrets målsetting er derfor å flytte scenografiverkstedene ut av DNS til et samlet eksternt produksjonslokale og etablere prøvelokaler i umiddelbar nærhet for å etablere en effektiv produksjonslinje. Teatret er i tett dialog med andre profesjonelle kulturaktører for å finne løsninger som kan komme større deler av kulturlivet i byen til gode. Behov for arealer vil omfatte mellom 5000 og 7500 m² avhengig av konkret løsning og samarbeidsparter.

Foran: Ellen Birgitte Winther, Lasse Lindtner, Ragnhild Gudbrandsen, Vidar Magnussen og Marianne Nielsen. Bak: Sigmund Sæverud, Frode Winther, Kjersti Elvik og Jan Martin Johnsen.

Panikk i kulissene

Av: Michael Frayn. **Oversetter:** Svein Sturla Hungnes. **Instruktør:** Kim Bjarke. **Scenograf/kostymedesigner:** Ingeborg Kvamme. **Lysdesigner:** Geir Hovland. **Maskør:** Kati Sjøgren. **Med:** Ragnhild Gudbrandsen, Kjersti Elvik, Ellen Birgitte Winther, Marianne Nielsen, Sigmund Sæverud, Frode Winther, Jan Martin Johnsen, Lasse Lindtner og Vidar Magnussen.

Premiere 12. januar på Store Scene.

Viktig samarbeid med det bergenske kulturfellesskap

DNS er en del av det bergenske kulturfellesskapet som arbeider aktivt for å finne fellesløsninger på behov for sceniske arenaer, prøve- og verkstedslokaler. Samlet utgjør DNS en institusjonell og kunstnerisk kompetansebase med topp profesjonell scenefaglig kunnskap og ferdigheter. Med sitt høye aktivitetsnivå bidrar denne nasjonale institusjonen til kontinuitet og fornyelse i byens og landsdelens kulturliv.

Samarbeidet med Carte Blanche fra 2001 om lønn/regnskap, markedsføring/salg og lager videreføres. Samarbeidet med Den Nye Opera (DNO) sikrer DNO sin bruk av DNS som arena i tillegg til at samarbeid på informasjon, markedsføring, salg og utlån kan videreføres. Kontakten og samarbeidet gjennomføres på en måte som ikke går utover DNS sin egenaktivitet eller scene-kunstneriske oppdrag, men som bidrar til samhandlingsgevinster og kompetanseutvikling.

Resultatet

Den Nationale Scene har i 2008 hatt 142.000 besøkende til sine i alt 742 gjennomførte forestillinger og arrangementer.

Regnskapet for 2008 viser et overskudd på 3,3 mill. Bokført egenkapital 01.01.08 var kr 6,79 mill. Pr. 31.12.08 er denne 7,84 mill, en styrking på ca 1 mill. Økningen er mindre enn årsresultatet som følge av korrigerende av tidligere års avsetninger vedr. pensjonsforpliktelser. Tidligere års regnskapsførte pensjonsforpliktelser er økt med 2,29 mill som er belastet egenkapitalen direkte.

Styret takker alle ansatte for godt og konstruktivt samarbeid og for innsatsen i 2008.

Bergen 02.04.09

Ole Berrefjord
Styrets leder

Ragna Aarli
Nestleder

Johan Fredrik
Odfjell

Juliet Balgobin

Anne Kverneland Bogsnes

Jon Ketil Johnsen

Tom Harry Halvorsen

Eva Tamber
Direktør

Bjarte Hjelmeland
Teatersjef

Siren Jørgensen, Gard Skagestad, Malin Soli og Marianne Nielsen. (Foto: Fredrik Arff)

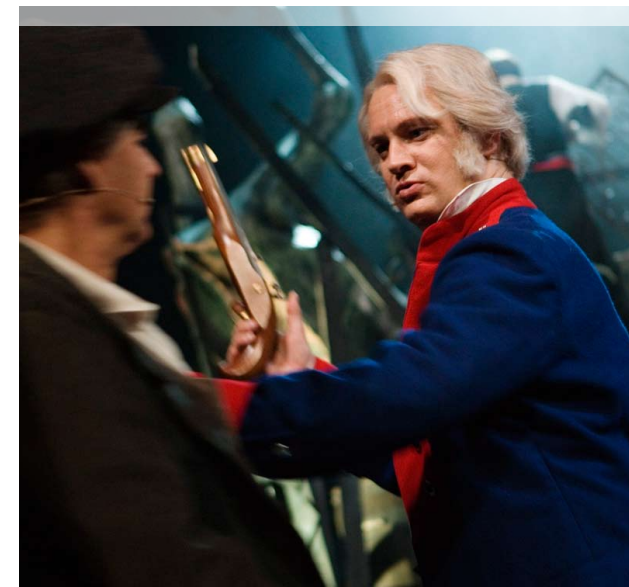
Farlige forbindelser

Av: Christopher Hampton fritt etter Pierre Choderlos de Laclos' roman. **Øversetter:** Pål Løkkeberg. **Instruktør:** Vibeke Bjelke. **Scenograf/kostymedesigner:** Steffen Aarving. **Lysdesigner:** Torkel Skjærven. **Maskør:** Kati Sjøgren. **Dramaturg:** Kirsten Broch. **Med:** Marianne Nielsen, Kjersti Elvik, Malin Soli, Gard Skagestad, Jan Martin Johnsen, Kirsten Hofseth, Siren Jørgensen, Irene Waage, Vidar Magnussen, Tore Chr. Sævold og Marielle Wolfe.

Premiere 5. april på Store Scene.

	Note	2008	2007
Driftsinntekter			
Billettsalg		21 842 819	12 901 862
Program- og artikkelsalg		414 450	183 940
Kantinesalg	1	852 886	0
Statstilskudd		85 623 000	81 134 000
Statstilskudd til takutbedring	2	2 800 000	2 600 000
Andre tilskudd og gaver	3	1 194 933	60 000
Andre inntekter	4	3 103 722	1 181 042
Sum driftsinntekter		115 831 810	98 060 844
Driftsutgifter			
Varekjøp kantine	1	718 054	0
Lønnskostnad	5, 6	80 042 923	71 735 251
Avskrivninger på varige driftsmidler	7	2 110 372	1 959 948
Nedskrivninger på varige driftsmidler	7	258 582	0
Dekorasjonskostnader		3 586 070	2 422 043
Kostnader ved lokaler	8	3 468 079	2 844 158
Verktøy, arb.klær, inventar og utstyr		1 592 674	1 756 933
Vedlikehold og reparasjoner	2	4 338 935	4 719 934
Salgs- og informasjonskostnader		3 823 258	4 137 970
Andre driftskostnader		14 163 651	8 794 527
Sum driftskostnader		114 102 598	98 370 765
Driftsresultat		1 729 213	-309 921
Finansposter			
Renteinntekter		1 668 624	880 557
Annen finansinntekt		2 516	15 000
Annen finanskostnad		-92 231	-70 578
Netto finansposter		1 578 909	824 979
Ordinært resultat		3 308 122	515 058
Årsresultat		3 308 122	515 058

Lasse Lindtner og Sigurd Sele. (Foto: Fredrik Arff)

Les Misérables

Av: En musikal av Alain Boublil og Claude-Michel Schönberg bygget på en roman av Victor Hugo. **Musikk:** Claude-Michel Schönberg. **Fransk originaltekst:** Alain Boublil og Jean- Marc Natel. **Sangtekster:** Herbert Kretzmer. **Oversettelse:** Bjørn Endreson. **Original orkestrering:** John Cameron. **Instruktør og koreograf:** Lisa Kent. **Scenograf og kostymedesigner:** Ingeborg Kvamme. **Lysdesigner:** Torkel Skjærven. **Maskør:** Margot Ystebø og Tove Ingebrigtsen. **Dramaturg:** Kirsten Broch. **Med:** Sigurd Sele, Lasse Lindtner, Christine Guldbrandsen, Helge Jordal, Wenche Kvamme, Elisabeth Moberg, Jørgen Olsson, Tonje Bakken, Frode Winther, Bjørn Sothberg, Frode Bjørøy, Guro Dugstad, Richard Gräntz, Dorina Marie Iversen, Øystein Kloster, Vidar Magnussen, Aril Martinsen, Jenny Storm Nielsen, Silje Marie Norderhaug, Richard Olsen, Kim Persson, Gerald Pettersen, Thomas Myhren Pettersen, Sverre Røssummoen, Karin Stautland, Sissel Ingri Tank-Nielsen, Irene Waage, Sander Helmers-Olsen, Julian Holden Stoutland, Tord Dyrkorn, Tomine Mikkeline Eide, Anne-Sofie Fluge Berg, Marthe Haukenes Malmedal, Guro Stakseng Lindvik, Malin Nordvik Sivertsen og Anna Theresa Torgersen. **Musikere:** Tor Jaran Apold, Johann Sebastian Blum/ Werner Bryn, Kjersti Strøm, Jan Kåre Hystad, Britt Lindvik, Brit Johnsrud, Rune Hannisdal, Helge Lilletvedt, Tove Kragset, Harald Dahlstrøm, Vidar Eldholm, Magne Thormodsæter og Craig Farr.

Premiere 6. september på Store Scene.

EIENDELER	Note	31.12.08	31.12.07
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l	7	10 271 230	10 698 950
Sum varige driftsmidler		10 271 230	10 698 950
Finansielle anleggsmidler			
Investering i andre selskaper	9	40 000	40 000
Sum finansielle anleggsmidler		40 000	40 000
Sum anleggsmidler		10 311 230	10 738 950
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		390 406	84 041
Aktiverte produksjonskostnader		1 560 320	782 904
Forskuddsbetale honorarer		1 549 507	521 722
Andre fordringer	10	2 810 576	389 005
Sum fordringer		6 310 809	1 777 672
Krav på egen kapitaltilskudd	12	1 600 000	1 600 000
Bankinnskudd, kontanter o.l	11	16 499 724	16 163 067
Sum omløpsmidler		24 410 533	19 540 739
Sum eiendeler		34 721 763	30 279 689

Siren Jørgensen, Marit Østbye og Karin Stautland.

(Foto: Fredrik Arff)

Sjalusi

Av: Esther Vilar. **Øversettere:** Kari og Kjell Risvik.
Instruktør: Lena T. Hansson. **Scenograf/kostyme-
designer:** Bo-Ruben Hedwall. **Lysdesigner:** Arne
Kambestad. **Maskør:** Margot Ystebø. **Dramaturg:** Kirsten
Broch. **Med:** Marit Østbye, Karin Stautland og Siren
Jørgensen.

Norgespremiere 23. januar på Småscenen.

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	31.12.08	31.12.07
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	12, 13	102 000	102 000
Egenkapitaltilskudd	12	1 600 000	1 600 000
Sum innskutt egenkapital		1 702 000	1 702 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	12	6 136 066	5 090 590
Sum opptjent egenkapital		6 136 066	5 090 590
Sum egenkapital		7 838 066	6 792 590
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	6	6 997 685	6 021 506
Sum avsetninger for forpliktelser		6 997 685	6 021 506
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 087 852	3 350 768
Skyldige offentlige avgifter		6 810 485	5 314 202
Påløpte feriepenger		7 175 821	6 142 194
Skyldig lønn		656 123	395 342
Forskuddsbetalte billettinntekter		1 461 749	1 427 920
Forskuddbetalt tilskudd fra Staten		0	800 000
Annen kortsiktig gjeld		1 693 982	35 167
Sum kortsiktig gjeld		19 886 012	17 465 593
Sum gjeld	14	26 883 697	23 487 099
Sum egenkapital og gjeld		34 721 763	30 279 689

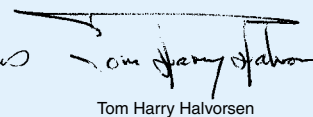
Ole Berrefjord
Styrets leder

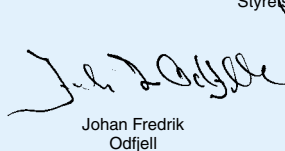
Ragna Aarli
Nestleder

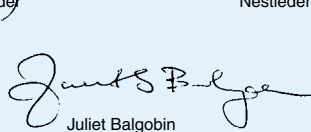
Anne Kverneland Bogsnes

Tom Harry Halvorsen

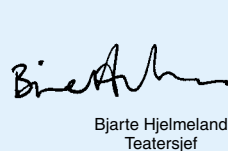
Johan Fredrik
Odjell

Juliet Balgobin

Jon Ketil Johnsen

Bjarte Hjelmeland
Teatersjef

Eva Tamber
Direktør

Lasse Lindtner. (Foto: Fredrik Arff)

En handelsreisendes død

Av: Arthur Miller. **Översetter:** Michael Evans.
Instruktør: Lasse Kolsrud. **Scenograf/kostyme-designer:** Bård Thorbjørnsen. **Komponist:** Lars Horntvedt. **Lysdesigner:** Arne Kambestad. **Maskør:** Tove Ingebrigtsen. **Dramaturg:** Kirsten Broch.
Med: Lasse Lindtner, Karin Stautland, Anders Dale, Frode Bjørøy, Pål Rønning, Hedvig Garshol, Kim Kalsås, Sverre Røssummoen, Sigmund Sæverud og Frode Winther.

Premiere 12. april på Småscenen.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Hovedregler for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Enkelte poster er i samsvar med regnskapsloven vurdert etter spesielle vurderingsregler. Det redegjøres nærmere for disse nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene fordeles lineært over antatt levetid.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Pensjoner

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid. Det samme gjelder estimatavvik i den grad de overstiger 10% av den største av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidlene (korridor). Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

Offentlig tilskudd fra staten

Selskapet mottar tilskudd fra staten. Tilskuddet er bruttoført under driftsinntekter.

Aktiverte produksjonskostnader

I tråd med teatrenes regnskapsavleggingsprinsipper er variable produksjonskostnader vedrørende produksjoner som ikke har hatt premiere pr. 31.12., aktivert i balansen. Dette gjelder kun variable produksjonskostnader som direkte kan henføres til produksjoner.

Skatt

Selskapet driver ikke skattepliktig virksomhet.

Reny M.G. Folgerø, Kim Kalsås og Ellen Birgitte Winther.
(Foto: Fredrik Arff)

Folkeutrydning eller leveren min er meningsløs

Av: Werner Schwab. **Översetter:** Øyvind Berg.
Instruktør: Kjersti Horn. **Scenograf:** Sven Haraldsson.
Lysdesigner: Arne Kambestad. **Lyddesigner:** Erik Hedin. **Maskør:** Mette Noodt. **Dramaturg:** Kristian Lykkeslet Strømskag. **Med:** Merete Armand, Kim Kalsås, Rhine Skaanes, Reny M.G. Folgerø, Ellen Birgitte Winther, Kjersti Elvik og Pål Rønning.

Premiere 19. september på Småscenen.

Generell note – endring av oppstilling av kostnader

For år 2008 er skillet mellom lønnskostnader og andre driftskostnader noe endret. For tidligere år har utbetalinger til selvstendig næringsdrivende og royalty blitt klassifisert som lønnskostnader. Fra og med år 2008 er dette klassifisert som andre driftskostnader. Tallene for år 2007 er omarbeidet i tråd med ny klassifisering for å gjøre tallene sammenlignbare.

Note 1 – Kantinesalg og varekostnad kantine

Fra og med år 2008 er salg og varekostnad vedr. personalkantine inkludert i teaterets regnskap. Kantine drives i regi av teateret. Tidligere har kun personalkostnader vært inkludert i regnskapet.

Note 2 – Statstilskudd til takutbedring

Selskapet har mottatt ekstra statstilskudd for finansiering av utbedring av taket på teaterbygningen både for år 2008 og 2007. Tilskuddet er oppført som driftsinntekt. Tilhørende kostnader er oppført under vedlikeholds- og reparasjonskostnader.

Note 3 – Andre tilskudd og gaver**Følgende tilskudd og gaver er inntektsført i 2008**

Fra Grieg fond til oppsetning "Les Miserables"	558 000
Fra Ege fond til "Dyrene i Hakkebakkeskogen"	250 000
Fra Ege fond til "Les Miserables"	250 000
Fra Helse/Rehab og Visjon Vest til tekstingsprosjekt	51 983
Fra Skuespillerforeningen til kompetanseprosjekt	1 917
Fra Ambassanden i Kabul til prosjekt Kabul teater	48 033
Div. tilskudd til oppsetn. "All the World's a Stage"	35 000
Totalt inntektsført	1 194 933

Øremerkete tilskudd og gaver er kun inntektsført tilsvarende bruk av midlene. Ubrukte tilskudd og gaver er ført som kortsiktig gjeld i balansen.

Igor Necemer, Åsmund-Brede Eike og Marvin D. Amoroso.
(Foto: Tor Erik H. Mathiesen)

Kulde

Av: Lars Norèn. **Översetter:** Alex Scherpf.

Instruktør/scenograf: Trond Birkedal. **Lysdesigner:** Gunnar G. Jensen. **Lyddesigner:** Tor Endre Kalvenes.

Maskør: Mette Noot. **Med:** Åsmund-Brede Eike, Tormod Løvold, Igor Necemer og Marvin D. Amoroso.

Premiere 19. september på Småscenen.

Note 4 – Andre inntekter

Andre inntekter vedrører sponsorstøtte, lokalutleie, provisjon billettsalg for andre, artikkelsalg og refusjoner vedr. samproduksjoner o.l. Sponsorstøtte utgjør kr 1.428.000 for år 2008 hvorav kr 512.000 er engangsstøtte knyttet til oppsetningen av "Les Miserablès". I år 2007 utgjorde sponsorstøtten kr 776.000.

Note 5 – Lønnskostnader, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

	2008	2007
Lønn	63 731 521	56 502 142
Arbeidsgiveravgift	10 253 441	7 956 473
Pensjonskostnader	5 155 938	6 130 189
Andre personalkostnader	902 023	1 146 447
Sum	80 042 923	71 735 251
Gjennomsnittlig antall årsverk	161	151
YTELSER TIL LEDENDE PERSONER	Daglig leder	Styret
Ordinær lønn / honorar	768 269	178 240
Honorar deltakelse i produksjoner	9 000	0
Tilskudd til boutgifter	132 000	0
Naturalytelser	8 197	

Daglig leder har fast avlønning. Det er i 2008 med et unntak ikke gitt noen ekstra godtgjørelse til daglig leder vedr. deltakelse i oppsatte produksjoner som skuespiller eller instruktør. Tilskudd til boutgifter er innberettet som lønn. Utover oppførte naturalytelser har daglig leder fri telefon.

Av styrehonorarer vedrører kr 75.000 honorar til styreleder og kr 43.000 honorar til styrets nestleder.

Avtaler med nærtstående

Det er inngått leieavtaler med daglig leder vedr. utleie av leiligheter til bruk for midlertidig engasjerte ved teatret. Disse leieavtalene er inngått på ordinære forretningsmessige betingelser.

Lønnslån

Pr. 31.12.08 var det utestående lønnslån overfor 3 ansatte. Ingen av lånene hadde nedbetaling utover ett år. Samlet utestående lån utgjorde kr 40.083.

Revisorhonorar

Kostnadsført revisjonshonorar inkl. tilleggstjenester utgjør kr 163.110 inkl. mva for år 2008.

Eirik del Barco Soleglad. (Foto: Fredrik Arff)

Simons historie

Av: Stig Amdam. **Instruktør/scenograf:** Stig Amdam.
Lysdesigner: Gunnar G. Jensen. **Lyd:** Kristian Børve.
Kostyme: Britt Koldal. **Dramaturg:** Bodil Kvamme.
Med: Eirik del Barco Soleglad, Ingvill Skjold Thorkildsen, Stine Varvin og Ragnhild Hiorthøy.

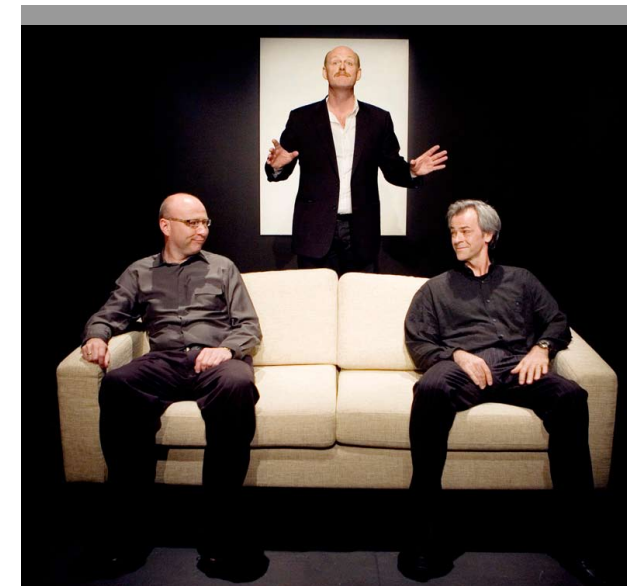
Urpremiere 14. november på Småscenen.

Note 6 – Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 177 personer, herav 38 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra Folketrygden. Den kollektive pensjonsavtalen er finansiert ved fondsoppbygging organisert i Vital. Ordningen inkluderer også ytelser ved uførehet og etterlattepensjon ved død. Risiko ved uføre og død/langt liv er forsikret hos Vital.

Aktuarberegnet pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse er vist under.

PENSJONSKOSTNAD	Usikret (AFP)		Sikret (ordinær pensjon)	
	2007	2008	2007	2008
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	763 904	851 271	4 346 413	4 752 833
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	304 234	364 430	2 533 140	2 968 392
Avkastning på pensjonsmidler	0	0	-2 612 654	-3 000 371
Administrasjonskostnader	0	0	154 354	160 000
Resultatført actuarielt tap/(gevinst)	-281 316	-310 884	955 448	549 985
Periodisert arbeidsgiveravgift	110 942	171 414	504 878	688 200
Netto pensjonskostnad	897 764	1 076 231	5 881 579	6 119 039
ØKONOMISKE FORUTSETNINGER FOR BEREGNET PENSJONSKOSTNADEN				
Diskonteringsrente	5,10 %	5,10 %	5,10 %	5,10 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	6,00 %	6,00 %	6,00 %	6,00 %
Årlig forventet lønnsvekst	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Årlig forventet G- regulering	4,25 %	4,25 %	4,25 %	4,25 %
Årlig forventet regulering av pensjoner under utbetaling	2,35 %	2,35 %	2,35 %	2,35 %
PENSJONSFORPLIKTELSEN				
	Usikret (AFP)		Sikret (ordinær pensjon)	
	31.12.07	31.12.08	31.12.07	31.12.08
Påløpte pensjonsforpliktelser (DO)	7 289 414	8 203 892	58 532 264	58 658 832
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	0	0	46 828 226	49 636 973
Påløpte pensjonsforpliktelser (DBO) ekskl. AGA	-7 289 414	-8 203 892	-11 704 038	-9 021 859
Arbeidsgiveravgift	0	-1 156 749	0	-1 272 082
Påløpte pensjonsforpliktelser inkl. AGA	-7 289 414	-9 360 641	-11 704 038	-10 293 942
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-4 892 234	-786 849	19 581 791	13 443 745
Tilpasninger AGA tidligere beregninger	-1 717 612	0	0	0
Netto balanseført pensjonsforpliktelse inkl. AGA	-13 899 261	-10 147 490	7 877 753	3 149 803

Jon Ketil Johnsen, Stig Amdam og Bjørn Willberg Andersen. (Foto: Fredrik Arff)

Kunst

Av: Yasmin Reza. **Øversettelse:** Christina Amadou. **Instruktør:** Bjarte Hjelmeland. **Scenografikonsulent og kostymedesigner:** Ingeborg Kvamme. **Scenografisk assistanse:** Pål Dixon Sandberg. **Lysdesigner:** Geir Hovland. **Maskør:** Mette Noodt. **Dramaturg:** Kirsten Broch. **Med:** Stig Amdam, Bjørn Willberg Andersen og Jon Ketil Johnsen.

Festspillpremiere på Lille Scene 21. mai.
Nypremierer 15. september

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER FOR BEREGNINGEN AV PENSJONSFORPLIKTELSEN

Diskonteringsrente	5,10 %	6,00 %	5,10 %	6,00 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	6,00 %	6,10 %	6,00 %	6,50 %
Årlig forventet lønnsvekst	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Årlig forventet G- regulering	4,25 %	4,25 %	4,25 %	4,25 %
Årlig forventet regulering av pensjoner under utbetaling	2,35 %	4,25 %	2,35 %	4,25 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er det lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring. For usikret ordning (AFP) nyttes en antatt uttakshfrekvens på 30%. For ansatte som alt har tatt ut AFP betales en engangspremie for hele perioden frem til fylte 67 år. Innbetalte engangspremier inkluderes i pensjonsforpliktelsen og amortiseres gradvis frem til ordinær pensjonsalder. I og med at disse engangspremiene er forskuddbetalt er tilsvarende beløp ført opp som fordring under andre fordringer i balansen, jfr. note 10.

Det er for år 2008 foretatt korreksjoner av tidligere års feil av pensjonsforpliktelsen: For sikret ordning er tidligere ikke beregnet forpliktelse for ansatte som er sluttet ved teateret, men oppbeholder pensjonsretter. Disse forpliktelsene utgjør kr 7.903.988. Denne feilen er nå justert mot estimatavviket og belastet egenkapitalen direkte. Arbeidsgiveravgift på forpliktelse i sikret ordning er tidligere år beregnet for høyt med kr 1.110.763. Dette er justert i 2008 og inntektsført direkte mot egenkapitalen. For usikret ordning (AFP) er forpliktelsene tidligere beregnet for høyt med kr 4.500.000. Denne feilen er nå justert mot estimatavviket og inntektsført mot egenkapitalen direkte.

Note 7 – Varige driftsmidler

	Bygn.messige arbeider	Transport- midler	Inventar	Verktøy	IKT-utstyr	Scenetekn. utstyr	Total
Anskaffelseskost 01.01	7 757 097	127 360	691 902	123 143	1 448 553	8 645 567	18 793 622
Tilgang kjøpte driftsmidler	207 011	0	65 488	0	0	1 668 735	1 941 234
Avgang anskaffelseskost	0	0	0	0	0	166 935	166 935
Anskaffelseskost 31.12	7 964 108	127 360	757 390	123 143	1 448 553	10 147 367	20 567 921
Akk. av- og nedskrivninger 01.01	2 660 854	59 800	414 975	36 914	520 789	4 401 339	8 094 672
Avgang av- og nedskrivninger	0	0	0	0	0	166 935	166 935
Akk. av- og nedskrivninger 31.12	3 427 681	71 060	488 794	49 381	793 841	5 465 934	10 296 691
Balansført verdi pr. 31.12	4 536 428	56 300	268 596	73 762	654 712	4 681 433	10 271 230
Årets av- og nedskrivninger	766 826	11 260	73 819	12 467	273 052	1 231 530	2 368 954
Økonomisk levetid	6-25 år	11 år	5-10 år	10 år	4-8 år	5-11 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Under sceneteknisk utstyr er tidligere aktiverte plankostnader kr 258.582 knyttet til utskifting av dreiescene nedskrevet til null utifra at utskifting av dreiescene, av økonomiske hensyn, er utsatt på ubestemt tid.

Gard Skagestad, Bjørn Willberg Andersen og Jon Ketil Johnsen.
(Foto: Magnus Skrede)

Netter i Beirut

Av: Frank McGuinness. **Oversetter:** Kari og Kjell Risvik.
Instruktør: Kim Bjarke. **Scenografikonstulent og kostymedesigner:** Ingeborg Kvamme. **Scenografisk assistanse:** Pål Dixon Sandberg. **Lysdesigner:** Geir Hovland. **Lyddesigner:** Tor Endre Kalvenes.
Dramaturg: Kirsten Broch. **Med:** Jon Ketil Johnsen, Bjørn Willberg Andersen og Gard Skagestad.

Norgespremiere 5. september på Lille Scene.

Note 8 – Langsiktige leieavtaler

Teateret har inngått følgende langsiktige leieavtaler:

Utleier	Lokaler	Utløp	Årlig leie
Bergen Teater og Det Dramatiske selskap	Teaterbyggn	(intet)	200
Bergen maskinistforening	Kontorer	01-10-17	353 280
Arna næringspark	Lager	01-09-10	842 860
G.C.Rieber	Lager		259 000

Note 9 – Investering i andre selskaper

Selskapet eier en 25% andel i stiftelsen "Den Nye Opera". Andelen er bokført til kr 25.000 pr. 31.12.2008 og vedrører en andel av stiftelsen grunnkapital.

Selskapet eier videre 14 aksjer i Grieghallen AS. Dette utgjør 19,7% av aksjene i selskapet. AS Den Nationale scene har en stemmeandel på 28% av aksjene. Aksjene er bokført med kr 15.000. Grieghallen AS har en bokført egenkapital på kr 17.599.245 pr. 31.12.08.

Note 10 – Andre fordringer

Andre fordringer inkluderer kr 706.984 i forskuddbetalte engangspremier knyttet til inntrufne AFP-tilfeller. Tilsvarende beløp er inkludert i avsatt pensjonsforpliktelse, jfr. note 6. Engangspremiene amortiseres frem mot ordinær pensjonsalder for den enkelte AFP-pensjonist.

Ser en bort fra forskuddbetalte AFP-premier har øvrige andre fordringer en løpetid under ett år.

Note 11 – Bundne midler

Av bankinnskudd, kontanter o.l. utgjør bundne skattetrekksmidler kr 3.247.095 pr. 31.12.08

Note 12 – Egenkapital

	Aksjekapital	Egenkapital-tilskudd	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12.07	102 000	1 600 000	5 090 590	6 792 590
Økning tidl. års pensjonsforpliktelser			-2 293 225	-2 293 225
Aktivering av bank, kontanter kantine			70 579	70 579
Reduksjon tidl. års sykepg.refusjoner			-40 000	-40 000
Årets resultat			3 308 122	3 308 122
Egenkapital 31.12.08	102 000	1 600 000	6 136 066	7 838 066

Selskapet mottok i 2001 et tilskudd til egenkapitalen fra kulturdepartementet på 1,6 mill. Tilskuddet står på rentebærende konto hos departementet og årlige renteinntektene tilfaller teateret. Staten ved departementet må godkjenne anvendelse av midlene. Tilskuddet er ført som fordring i balansen som krav på egenkapitaltilskudd.

Endring i tidligere års pensjonsforpliktelser er nærmere omtalt i note 6.

Tore Chr. Sævoid. (Foto: Fredrik Arff)

Dyrene i Hakkebakkeskogen

Av: Thorbjørn Egner. **Instruktør:** Ivar Tindberg.
Scenograf: Tore Sæther. **Kostymedesigner:** Ingrid Nylander. **Koreograf:** Hilde Sol Erdal. **Lysdesigner:** Geir Hovland. **Dramaturg:** Kirsten Broch. **Med:** Tore Chr. Sævoid, Frode Bjørøy, Gerald Pettersen, Sissel Ingrid Tank-Nielsen, Jon Ketil Johnsen, Reny M.G.Følgerø, Kim Kalsås, Igor Necemer, Rhine Skaanes/ Merete Armand, Aril Martinsen, Bjørn Sothberg, Ragnhild Hiorthøy, Anna Katharina Haukeland. **Musikere:** Vidar Eldholm, Ivar Kolve, Pål Magne Austnes, Kai André Hansen, Jan Kåre Hystad. **Statister:** Helene Kragh Fosse, Yvonne Nordvik Sivertsen, Stine Littlekalsøy, Emma Stein, Milla Modahl, Petter André Dyngeland, Kristian Fluge Sævig, Karl-Vidar Lende, Dagny Bacher Johnsen, Marius Rusti og Karoline Holmås.

Premiere 5. februar på Store Scene.

Note 13 – Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Eier	A-aksjer	B-aksjer	Sum	Eierandel	Stemme-andel
Den norske Stat	68	0	68	66,67 %	66,67 %
Hordaland fylkeskommune	0	17	17	16,67 %	16,67 %
Bergen kommune	0	17	17	16,67 %	16,67 %
Sum > 1% eierandel	68	34	102	100,00 %	100,00 %
Sum øvrige	0	0	0	0,00 %	0,00 %
Totaler	68	34	102	100,00 %	100,00 %

Alle aksjene har pålydende kr 1000,-. Alle aksjer har stemmerett og gir samme rett i selskapet. Ved kapitalforhøyelse har aksjonærene bare fortrinnsrett til aksjer innen den klasse de eier aksjer fra før.

Note 14 – Gjeld

Selskapet har ikke rentebærende gjeld. Selskapet har ikke gjeld med forfall senere enn ett år.

Foto: Tor Erik H. Mathiesen

Karius og Baktus

Av: Thorbjørn Egner. **Konsept/bearbeiding/regi:** John Stavland. **Orginal musikk:** Christian Hartmann.
Ny musikk/lyddesigner: Lars Bleiklie Devik.
Med: Tiril Engelstad, Lars Berge og Tormod Løvold.

Nypremieren 17. september på Store Scene

Marius Rusti, Karl-Vidar Lende og Karoline Holmås
i *Dyrene i Hakkebakkeskogen*. (Foto: Fredrik Arff)

Svein Solenes og Pål Rønning. (Foto: Fredrik Arff)

Okse og Esel

Av: Norbert Ebel. **Översetter:** Karl Morten Amundsen.
Regissör: Randolph Walderhaug. **Scenograf:** Martin Linde. **Med:** Pål Rønning og Svein Solenes.
I samarbeid med Teatret Vårt.

Premiere 20. november på Store Scene.

	2008	2007
Årsresultat	3 308 122	515 059
Nedskrivning av anleggsmidler	258 582	0
Avskrivning av anleggsmidler	2 110 372	1 959 948
Endring i kundefordringer	-306 365	97 626
Endring i leverandørgjeld	-1 262 916	2 383 567
Endring i andre tidsavgrensinger	1 261 764	346 107
Endring i aktiverte produksjonskostnader	-1 805 201	-469 817
Forskjell mellom kostn.ført pensjon og innbet.premie	976 179	5 779 310
Justering tidl.års resultat mot egenkapital, jfr note 12	-2 262 646	0
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 277 892	10 611 800
Investering i varige driftsmidler	-1 941 234	-1 167 542
Investering i finansielle anleggsmidler	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 941 234	-1 167 542
Netto endring av likvider gjennom året	336 658	9 444 258
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	16 163 067	6 718 809
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	16 499 724	16 163 067

Haris Prwana og Achmed Arib Karim i *All the World's a Stage*.
(Foto: Victoria Bakke)

Siden 2002 har ansatte ved DNS vært engasjert i samarbeidet med Kabul Teater. Høsten 2007 og våren 2008 ble samarbeidet ytterligere utvidet med støtte fra Fredskorpset. Tre skuespillere fra Kabul Teater jobbet på DNS og sammen med norske kollegaer laget de forestillingene **The Firebird** og **All the World's a Stage**, som henholdsvis ble spilt på Lille Scene og Småscenen på DNS. I Kabul jobbet tre DNS ansatte, en skuespiller, regissør og tekniker blant annet med oppsetningen av stykket **Parlamentet** av Claus Beck-Nielsen. Det foreligger egen sluttrapport for fredskorpsprosjektet.

Teatret fortsatte med sitt dagtilbud til de minste barna og viste **Sommerfugl** om våren, produsert av Vestlandske Teatersenter etter initiativ fra DNS og Agder Teater gjestet med sin forestilling **Luft og kjærlighet** om høsten.

Eirik del Barco Soleglad gjestet Lille Scene med forestillingen **Gjøgleren** i april og Frode Rasmussen gjestet samme scene med forestillingen **Fanden vet** i november. **Juleevangeliet** med Rhine Skaanes ble vist på Lille Scene i desember. I tillegg var forestillingen på turné, blant annet i Dubai.

PricewaterhouseCoopers AS
 Postboks 3984 - Dreggen
 NO-5835 Bergen
 Telefon 02316
 Telefaks 23 16 10 00

Til generalforsamlingen i AS Den Nationale Scene

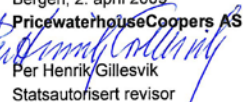
Revisjonsberetning for 2008

Vi har revidert årsregnskapet for AS Den Nationale Scene for regnskapsåret 2008, som viser et overskudd på kr 3.308.122. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og norsk god regnskapsskikk er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.
- offentlige tilskudd er nyttet i samsvar med Stortingets forutsetninger

Bergen, 2. april 2009

PricewaterhouseCoopers AS
 Per Henrik Gillesvik
 Statsautorisert revisor

Kontorer: Arendal Bergen Drammen Fredrikstad Fardo Hamar Kristiansand Mo i Rana Molde Måløy Narvik Oslo Stavanger Stryn Tromsø Trondheim Tønsberg Ålesund
 PricewaterhouseCoopers navnet refererer til individuelle medlemsfirmaer tilknyttet den verdensomspennende PricewaterhouseCoopers organisasjonen
 Medlemmer av Den norske Revisorforening | Foretaksregisteret: NO 987 009 713
 www.pwc.no

Den Flygende Hollender. (Foto: Bernt Synnevåg)

Festspillene i samarbeid med Nationaltheatret hadde premiere på **Brand** av Henrik Ibsen på Store Scene. Det ble også arrangert på scenekanten med utenriksminister Jonas Gahr Støre og Dag Solstad. DNS egen Festspillproduksjon var **Kunst**.

For første gang gjestet DNS Drammens teater med både **Kunst** og **Netter i Beirut** i november.

Den Nye Opera presenterte forestillingen **Den Flygende Hollender**, med premiere i Grieghallen 1. november. Den Nye Opera er stiftet av Bergen Filharmoniske Orkester, Grieghallen AS, Festspillene i Bergen og Den Nationale Scene. Samarbeidet omfattet salg/markedsføring og informasjon.

	Besøkende	Antall forest.	Besøks%	Solgt til full pris	Grupper	Skoler	Barn	Honnør	Pakker	Andre	Totalt salg
SAMARBEID											
The Firebird	479	13	53	163	117	20	11	28		140	28 025
All the world is a stage	188	4	26								
Simons historie	1 634	21	96	99	59	928		60	55	433	144 185
Simons historie, turne	1 440	19									
Kulde	1 728	21	94	39	12	1 105		31	12	529	137 040
Den Flygende Hollender	4 891	5									
Sum	10 360	83		301	188	2 053	11	119	67	1 102	309 250
ANNET											
Med Bjarte på rette staden	245	3									
Tirsdag med Torgersen	320	2									
Nordnæs 150 år	904	2									
Sang i Norge	425	1									
Stagediving DNS	170	1									
Medaas-prisen	425	1									
Mini midi maxi	2 294	25									
På scenekanten, Brand	376	1									
Rafto-prisen 2008	425	1									
Musikk og lyrikk	49	1									
Omvisninger	490	24									
Salgs- og reklameforeningen	75	1									
Årsmøte BTF	85	1									
Advenstund	15	1									
Sum	6 298	65									
Sum total	142 035	742		27 868	37 577	19 120	5 268	10 851	1 873	23 844	21 926 184

Teatersjef:

Bjarte Hjelmeland

Skuespillere (faste):

Stig Amdam
 Bjørn Willberg Andersen
 Merete Armand
 Anna Bache-Wiig (perm)
 Jon Bleiklie Devik (perm)
 Karl Bomann-Larsen
 Ragnhild Gudbrandsen
 Reny Marie Gaassand Folgerø
 Ragnhild Hiorthøy
 Kirsten Hofseth
 Jon Ketil Johnsen
 Kim Kalsås
 Marianne Nielsen
 Arvid Ones (perm)
 Gerald Pettersen
 Sverre Røssummoen
 Kjersti Sandal (perm)
 Gard Skagestad
 Rhine Skaanes
 Tore Christian Sævold (perm)
 Sissel Ingri Tank-Nielsen

Skuespillere (åremålstilsatte):

Frode Bjørøy
 Kjersti Elvik
 Stian Isaksen
 Jan Martin Johnsen
 Siren Jørgensen
 Lasse Lindtner
 Petter Width Kristiansen
 Vidar Magnussen
 Aril Martinsen
 Igor Necemer
 Pål Rønning
 Karin Stautland
 Ellen Birgitte Winther
 Frode Winther
 Irene Waage
 Martin K. Østensen

Kunstneriske rådgivere:

Kim Bjarke, instruktør
 Ingeborg Kvamme, scenograf

Dramaturg:

Kirsten Broch

Musikere:

Jan Kåre Hystad, musikalsk leder

Sang/stemmepedagog:

Oddbjørn Hanto
 Berte Taraldsen

Administrasjon:

Eva Tamber, direktør
 Øyvind Eskildsen, produksjonsteknisk sjef
 Anders Larsen, driftsleder
 Jørgen Fogge, produksjonsleder
 Norman Lie, økonomisjef
 Gunstein Pytte, lønnsansvarlig
 Grete Holm, sekretær
 Siri Vasstrand, sekretær
 Bjørn R. Bjørsvik, regnskapskonsulent

Infoavdeling:

Ole Klemsdal, informasjonssjef
 Tove Jensen Holmås, arkivar

Salgsavdeling:

Evy Fischer, salgs- og markedssjef
 Bjørn Haugland, salgsleder
 Gunn Helen Rasmussen, salgsleder
 Mette Eriksen, billettsjef
 Marit Askevold, salgsmedarbeider
 Vegard Botnen, salgsmedarbeider
 Anne-Marie Helbo, salgsmedarbeider
 Evy Wright, salgsmedarbeider

Inspisienter:

Bjørn Isaksen
 Sten Are Fogge
 Carl Mehl
 Bastiaan van der Pas
 Kjell Arve Vorland

Sufflører:

Nina Kopperdal
 Astrid Myhren
 Ewoud van Veen

Rekvisitører:

Dorthe M. Keyser, avdelingsleder
 Cathrine Hopstock
 Frode Prestegård
 Sissel Hamre
 Trygve Trohaug

Lysavdeling:

Åge Rasmussen, lysmester
 Einar Bjarkø, lysbordoperatør
 Jan Stig Sunde, lysmester
 Helge Eskildsen, lysbordoperatør
 Geir Hovland, lysbordoperatør
 Arne Kambestad, lyssetter
 Ketil Sunde, lysbordoperatør
 Magnus Øverli (vikar)

Lydavdeling:

Bjarte Våge, lydtekniker
 Tor Endre Kalvenes, lydtekniker

Malersal:

Nina Seim, avdelingsleder
 Nina Villa Drønen, dekorasjonsmaler
 Bjørn Krzywinski, dekorasjonsmaler
 Odd Kåre Stokkeland, rekvisittmaker
 Katarina Grotzki (vikar)

Snekkerverksted:

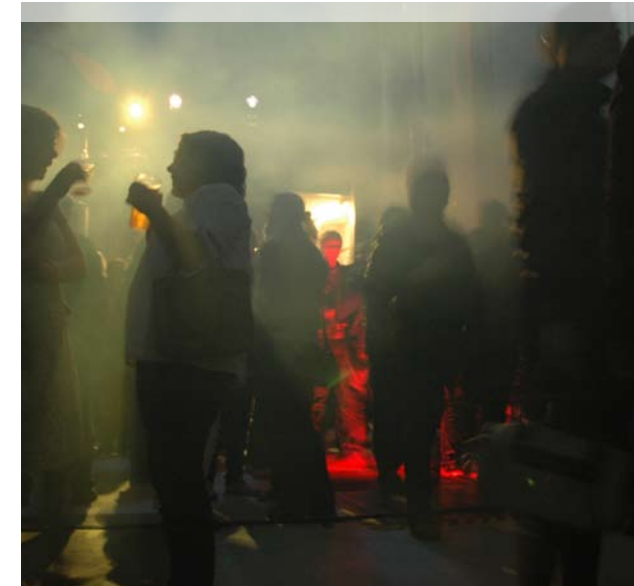
Hilleborg Eggen, avdelingsleder (perm)
 Tom Bjørkly, vikar avdelingsleder /verksteds-
 koordinator
 Arnold Biørn-Hansen, snekker (perm)
 Audun Lie (vikar)
 Lee Reynolds, snekker

Tapetserverksted:

Vigdis Ludvigsen, tapetsermester

Smie:

Torbjørn Danielsen, smedmester
 Arild Hovland, smed

Stagediving. (Foto: Christian Bøen)

Stagediving er et teatralt klubbkonsept for ungdom i regi av våre unge skuespillere, og byr på performance, musikk, installasjoner og utstillinger både knyttet til repertoaret og som selvstendige bidrag. Stagediving ble både arrangert på Landmark og på Bakscenen på DNS i 2008.

Et av den nye teatersjefens ambisjoner var å åpne huset mer mot byens befolkning. Debattserien “**Bjarte på rette staden**” er et av tiltakene, hvor Bjarte Hjelmeland er ordstyrer og tar opp aktuelle temaer i forbindelse med den enkelte forestilling. Debatten foregår på scenekanten etter forestillingen. “**Tirsdag med Torgersen**” var et lignende konsept, men med Trond Viggo Torgersen som programleder/ordstyrer og ble arrangert etter “Farlige forbindelser” og “En handelsreisendes død”.

I tillegg arrangerte teatret **17. mai matiné** og **Musikk og lyrikk matiné**. Det ble dessuten arrangert allsang med **Sang i Norge** – ledet av teatersjef Bjarte Hjelmeland, **Medaas-prisen, Raftoprisen, Festforestilling i anledning Nordnæs Bataljons 150 års jubileum og Adventstund**.

Scene:

Frank Bjørø, overscenemester
 Richard Burton, scenefagarbeider
 Christian F. Eskildsen (vikar)
 Baste Grøhn, scenefagarbeider
 John Gaasland, scenefagarbeider
 Anders Henne, scenefagarbeider
 Per Chr. Hove, scenefagarbeider
 Even Kråkenes, (vikar)
 Bjørn Rune Berg Larsen, scenemester
 Jan Birger Nilsen, (vikar)
 Jan Aage Rugaard, scenemester
 Nils Narum-Salomonsen, scenefagarbeider
 Øystein Skiftesvik, scenefagarbeider
 Harry Slengesol, scenefagarbeider

Maske/frisøravdeling:

Margot Ystebø, avdelingsleder
 Jill Alræk
 Nina Hera Bjørnstad
 Tove Ingebrigtsen, frisør/maskør
 Mette Noodt, frisør/maskør
 Kati Sjøgren, maskør (perm)

Kostymeavdeling:

Grethe Sjøstrøm, avdelingsleder
 Elisabeth Bogen, herreskredder (perm)
 Martha I. Flæsland, vedlikehold kostymer
 Elin Haraldsø, tilskjærer
 Maren Holm-Larsen, herreskredder (vikar)
 Linn Therese Michelsen, syer
 Hilde Petersen Nyløkken, herreskredder
 Signe Roald, syer (vikar)
 Vibeke Sebak, syer (perm)

Påkledere:

Ingrid Skurtveit
 Marianne Halvorsen

Resepsjonsvakter:

Tom Harry Halvorsen
 Anita Kvarsvik
 Mette Omvik

Kantine:

Torunn W. Silnes, kantineleder (konstituert)
 Helena Beck-Sørensen, kantinemedarbeider
 Manjit Kaur Bhambra, kantinemedarbeider
 Beate Schaeffer, kantinemedarbeider
 Eva Bruland, vikar

Rengjøring:

Aud Jorunn Dåvøy
 Merete Johansen
 Solveig Nilsen
 Reidun Stenfeldt
 Rose Solheim
 Britt Sognnes
 Mayura Torkildsen

Garderobe:

Anne Grethe Eidevik
 Sissel Eidsnes
 Henning Endresen
 Bente Haukland
 Eli Larsen
 Karianne Foss Nygård
 Vigdis Olsen
 Tove Vetås (perm)

Vaktmester/vedlikehold:

Dagfinn Eldøy, vaktmester
 Tore Luneng, bedriftselektriker

Vestibylevakter:

Thor Inge Nummedal, avdelingsleder
 Tina Aase, vestibylevakt

Mini-Midi-Maxi.

Teatret tilbød også i 2008 **faste omvisninger** hver onsdag.

Vestlandske Teatersenter arrangerte barne- og ungdomsteaterfestivalen "Mini-Midi-Maxi." i tidsrommet 26-29. november.

På DNS ble følgende forestillinger presentert:

- Sommerfugl (Vestlandske Teatersenter - Norge)
- Holy family (Káva Cultural Group - Ungarn)
- Mama Salt og Papa Pepper (Junges Ensemble Stuttgart - Tyskland)
- Houdinis Suitcase (Pickled Image - Storbritannia)
- Gjøglerens Fødsel (Eirik del Barco Soleglad - Norge)
- Ooujeeih (Un-Margritt Nordseth Danseproduksjoner - Norge)
- Frk. Margerethe (Teater Spillebrikkene - Norge)
- Fantasy Travellers (National Black Light Theater - Tsjekkia)
- De Røde Skoene (Teater Fot - Norge)
- Robin Hood (Asterions Hus - Danmark)

STYRET:**Representanter***Den norske stat:*

Ole Berrefjord (leder)
 Ragna Aarli (nestleder)
 Juliet Balgobin
 Anne Kverneland Bogsnes
 Johan Fredrik Odjell

*Teatrets ansatte**Fra det kunstneriske personalet:*

Jon Ketil Johnsen

Fra det øvrige personalet:

Tom Harry Halvorsen

Vararepresentanter:

1. Andreas Grieg
2. Henrikke Helland

*Teatrets ansatte**Fra det kunstneriske personalet:*

Merete Armand
 Gerald Pettersen
 Kjersti Sandal

Fra det øvrige personalet:

Kjell Arve Vorland
 Mette Eriksen
 Elin Haraldsø

ARBEIDSMILJØUTVALGET:**Representanter:***Utnevnt av arbeidsgiver:*

Bjarte Hjelmeland
 Eva Tamber
 Øyvind Eskildsen

Valgt av de ansatte:

Nina Villa Drønen (leder)
 Sverre Røssummoen
 Marit Askevold

Vararepresentanter:

Elin Haraldsø
 Ragnhild Hiorthøy
 Anne-Marie Helbo

Faste medlemmer:

Hovedverneombud: Frode Prestegård
 Bedriftslege Jon Schjelderup
 Bedriftsfysioterapeut Rune Enehaug
 Internkontrollansvarlig: Gunstein Pytte

Reny M.G. Folgerø i *Dyrene i Hakkebakkeskogen*.

(Foto: Fredrik Arff)

Teatret tilbød en særskilt dramapedagogisk tilrettelegging for barnehagebarn fortrinnsvis i alderen 3-5 år, men også i en forenklet variant med 0-2 åringer. Opp-legget ble brukt i 92 barnegrupper i Bergen og omegn der gruppestørrelsen varierte fra 5-25 barn. Varighet 25- 45 minutter. Teaterets dramapedagog tok utgangspunkt i det mangfoldet av dyrearter som finnes i Hakkebakkeskogen. Mangfoldet speiler samfunnet dag der vi har ulike kulturelle erfaringer/bakgrunn og skal fungere i et samfunn sammen - slik det også er i barnehagen. Gjennom fiksjon utforsket barna et storsamfunn i roller som mus/rever/pinnsviner/harer/løver/tigre/elefanter som møtte utfordringer som de sammen måtte prøve å finne løsninger på. I barnehager med flerkulturelle barn introduserte barna flere utfordringer og farer ved at vi i roller som mus møtte flere dyrearter enn de vi kjenner igjen fra Hakkebakkeskogen. Tilbudet var gratis og ble godt mottatt i barnehagene. På teatrets nettsider oversatte vi dessuten informasjon om forestillingen og temaet på åtte ulike språk.

GJESTER I 2008**Instruktører:**

Trond Birkedal
Kim Bjarke
Vibeke Bjelke
Runar Borge
Lena T. Hansson
Bjarte Hjelmeland
Kjersti Horn
Lisa Kent
Lasse Kolsrud
Victoria Meirik
Ivar Tindberg
Randolf Walderhaug

Scenografer/kostymedesignere:

John-Kristian Alsaker
Leiko Fuseya
Sven Haraldsson
Bo-Ruben Hedwall
Ingeborg Kvamme
Martin Linde
Ingrid Nylander
Tore Sæther
Bård Torbjørnsen
Steffen Aarfing

Skuespillere:

Tonje Bakken
Lars H. Berge
Anders Dale
Guro Dugstad
Åsmund Brede Eike
Hedvig Garshol
Richard Gräntz
Christine Guldbrandsen
Anna Katharina Haukeland
Dorina Marie Iversen
Helge Jordal
Øystein Kloster
Wenche Kvamme
Elisabeth Moberg
Jenny Storm Nielsen
Silje Marie Norderhaug
Richard Olsen
Jørgen Olsson
Kim Persson

Thomas Myhren Pettersen
Sigurd Sele
Yngve Seterås
Eirik del Barco Soleglad
Svein Solenes
Malin Soli
Bjørn Sothberg
Sigmund Sæverud
Huy le Vo
Marit Østbye

Koreografer:

Hilde Sol Erdal
Arne Fagerholt

Lysdesign:

Torkel Skjærven

Lyddesign:

Erik Hedin

Dramaturger:

Bibbi Moslet
Kristian Lykkeslet Strømskag

Musikere:

Tor Jaran Apold
Pål Magne Austnes
Håkon Berge
Johann Sebastian Blum
Harald Dahlstrøm
Vidar Eldholm
Craig Farr
Reid Gilje
Rune Hannisdal
Jan Kåre Hystad
Brit Johnsrud
Tove Kragseth
Helge Lilletvedt
Britt Lindvik
Kjersti Strøm
Magne Thormodsæter

Praksiselever:

Ane Stadsnes
Jonas Straumsheim

Åsmund-Brede Eikde og Marvin D. Amoroso i *Kulde*.
(Foto: Tor Erik H. Mathiesen)

For ungdom og videregående skole: Samarbeid med Hordaland Teater og Sogn og Fjordane Teater om *Kulde* av Lars Norén. Tema: Rasisme. Her ble det utarbeidet et pedagogisk opplegg rettet mot ungdomsskoler og videregående skoler. Etter forestillingene på dagtid, hadde vi inne en politimann som snakket med ungdommene om rasisme og gjengmentalitet.

For veteraner fra utenlandstjeneste og andre interesserte: Samarbeid med Hordaland Teater og Sogn og Fjordane Teater om Simons historie av Stig Amdam. Teatrene hadde en tett dialog med organisasjonen Siops - veteranforbundet for skadde i internasjonale operasjoner. Det ble også arrangert et debattmøte etter førpremierer under mangfoldsfestivalen i Oslo, hvor veteranene kunne bearbeide og drøfte sine inntrykk av forestillingen og stille spørsmål om status for denne viktige saken i dag både til representanter fra ledelsen i Forsvaret og stortingspolitikere.

Teatret arrangerte dagforestillinger av **Les Misérables** for pensjonister.

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

A/S Den Nationale Scene,
Postboks 78 Sentrum,
5803 Bergen

Telefon: 55 54 97 00
Billettbestilling: 55 60 70 80
E-post: dns@dns.no
www.dns.no